

Saksgang		
Utvalg/Styre	Møtedato	Saksnr
Kommunestyre	26.06.2014	038/14

Lofoten som verdensarvområde

Vedlegg:

Dok.dato	Tittel	Dok.ID
13.06.2014	Brev fra Lofotrådet.pdf	22613
13.06.2014	Verdensarv - Tidligere saksdokumenter.pdf	22614

Saksopplysninger:

Saksgrunnlaget kommer i all hovedsak fra Lofotrådet.

Bakgrunn og problemstilling:

Arbeidet med verdensarv i Lofoten startet for snart 10 år siden og var planlagt i 4 faser:

1. Forundersøkelser 2006-07
2. Gjennomføring av grunnlagsarbeid 2007-08 og sammenstilling av søknad (2009)
3. Slutføring av søknadsdokument 2010 og oversendelse til Miljøverndepartementet
4. UNESCOs behandling av søknaden 2011-12

Det ble etablert et lokalt sekretariat i Vestvågøy kommune (Kjersti Isdal) og arbeidet ble organisert med en referansegruppe der blant andre ordførerne deltok. Det er utarbeidet en lang rekke grunnlagsdokumenter om natur, kultur og ressurser i Lofoten og arbeidet med selve søknadsdokumentet er påbegynt. Det har vært diskusjoner mellom Lofotrådet og Miljøverndepartementet om arbeidet helt fram til i dag. Vedlagt kopi av Lofotrådets behandling av saken og av de brev Lofotrådet har fått fra departementet. Sentrale elementer i dialogen med Miljøverndepartementet har vært:

- Behovet for å se verdensarvspørsmålet i sammenheng med Forvaltningsplanen for Lofoten-Barentshavet og eventuell oljeutvinning i områdene utenfor Lofoten. Verdensarv og oljeutvinning eksisterer tett inntil hverandre flere steder i verden, men spørsmålet om sameksistens er på ingen måte enkelt.
- Krav fra Lofotrådet om å få staten til å utrede konsekvensene av en verdensarvstatus. Dette er blant annet utdypet i møte med Miljøverndepartementet 23.mai 2011, se vedlegg, og omfatter bl.a.:
 - o Krav til egen utredning/kunnskapsinnhenting om Lofoten som verdensarv
 - o Volumøking i besøk som følge av verdensarvstatus og hvordan sikre regional utvikling og verdiskapning som følge av dette
 - o Krav til samferdsel/infrastruktur som følge av økt belastning
 - o Beredskap som følge av økt petroleumsvirksomhet sør/nord for Lofoten
 - o Konsekvenser av økt turistvolum – hvordan motvirke naturslitasje
 - o Mulige begrensninger i næringsutvikling pga verdensarv
 - o Tålegrenser ift petroleumsaktivitet og annen energisatsning, vindkraft/tidevannskraft
 - o Hvordan kan regionen rustes til å forvalte verdensarven, ressurser, organisatoriske og institusjonelle løsninger
 - o Muligheter for å få etablert løsninger for forskningsinnsats og frembringelse av ny kunnskap innen verdensarvtemaene i langsiktig perspektiv. Etablere dokumentasjons og forskningssenter i regionen
 - o Hvordan tilpasse fiskeripolitiske rammevilkår/virkemidler slik at kriterier for verdensarv knyttet til tradisjonelt fiskeri kan opprettholdes
 - o Behov for samordning mellom de ulike berørte departementer/myndigheter og Lofoten i verdensarvprosessen

I brev av 15.august 2012 kommenterer Miljøverndepartementet konsekvensene av verdensarvstatus. Noe er besvart gjennom revisjon av forvaltningsplanen for Lofoten og Barentshavet og noen spørsmål er vanskelig å gi gode svar på. Miljøverndepartementet mener at mange av spørsmålene vil bli besvart dersom arbeidet med nominasjonsprosessen gjenopptas. Nominasjonsprosessen omfatter utarbeidelse av alle dokumenter i en søknad i en prosess der alle kommuner og berørte departementer deltar. Et endelig vedtak i regjeringen om å sende søknaden kommer eventuelt først etter at alle kommunene har sagt seg enige. Det er konferert med ekspedisjonssjef Einar Holtane i Miljøverndepartementet 27.januar i år og han

sier at det eventuelt må komme en henvendelse fra Lofotrådet om videreføring av nominasjonsprosessen. Henvendelsen vil bli vurdert av departementet i samråd med andre departementer. Tror det er riktig å si at avveiningene mellom olje/gass og verdensarv er vanskelige både i Lofoten og hos sentrale myndigheter og svaret fra departementet vedr. eventuell ønske om fortsatt nominasjonsprosess, ikke er opplagt.

Lofoten har følgende valg:

1. Lofotrådet ber Miljøverndepartementet om at nominasjonsprosessen gjenopptas med utarbeidelse av søknadsforslag og svar på stilte spørsmål. Denne prosessen vil innebære at Miljødirektoratet styrer arbeidet sammen med lokalt sekretariat og referansegruppe i Lofoten og at berørte departementer trekkes inn ved behov. For at regjeringen skal beslutte å sende en ferdig søknad, kreves det vedtak om tilslutning fra hver enkelt kommune.
2. Lofotrådet kan alternativt be om midler til å gjennomføre en konsekvensanalyse i egen regi for å få bedre svar på de ulike spørsmål og bruke dette som grunnlag for vurdering av spørsmålet om Lofotrådet skal be om gjenopptakelse av nominasjonsprosessen.
3. Legge arbeidet på is inntil videre.

Vurdering:

Diskusjonen for og imot verdensarv kan kort oppsummeres slik:

For:

1. Potensiell vekstimpuls
2. Fordrer infrastruktur med ekstern finansiering
3. Finansieringsmuligheter følger med verdensarvstatusen
4. Noe forskningsaktivitet kan påregnes
5. Kultur- og naturarv ivaretas

Mot:

1. Verdensarv oppfattes som vern
2. Vil vi ha den turisme som verdensarv skaper
3. Verdensarv reduserer lokal myndighet
4. Skepsis i befolkningen – behov for mer involvering

For å få gode virkninger av en verdensarvstatus er det avgjørende med lokal oppslutning og entusiasme. Dette har så langt vært nokså fraværende. I resten av arbeidet med verdensarv må det derfor legges vekt på å fremme entusiasmen. Dersom det ikke lykkes bør man heller ikke si ja til verdensarv.

I det videre arbeid bør også næringslivet og særlig reiselivet trekkes inn. Viser blant annet til at Masterplanen for reiselivet skal revideres. Også koordinering opp mot

Lofotrådets prosjekt om merkevarebygging i Lofoten er interessant, verdensarv er en meget sterk merkevare.

Det foreliggende forslag til verdensarv omfatter alle Lofotkommunene minus deler av Vågan og Vestvågøy. Det geografiske omfang av forslaget kan endres i den videre prosess. Miljødirektoratet (tidligere Direktoratet for naturforvaltning) har antydnet at et minimum er at Flakstad, Moskenes, Værøy og Røst er med.

Lofotrådet har bedt om kommunenes syn på hvordan arbeidet med verdensarv bør videreføres og det vises til forslag nevnt foran:

1. Lofotrådet ber Miljøverndepartementet om at nominasjonsprosessen gjenopptas med utarbeidelse av søknadsforslag og svar på stilte spørsmål. Denne prosessen vil innebære at Miljødirektoratet styrer arbeidet sammen med lokalt sekretariat og referansegruppe i Lofoten og at berørte departementer trekkes inn ved behov. For at regjeringen skal beslutte å sende en ferdig søknad, kreves det vedtak om tilskutning fra hver enkelt kommune.
2. Lofotrådet kan alternativt be om midler til å gjennomføre en konsekvensanalyse i egen regi for å få bedre svar på de ulike spørsmål og bruke dette som grunnlag for vurdering av spørsmålet om Lofotrådet skal be om gjenopptakelse av nominasjonsprosessen.
3. Legge arbeidet på is inntil videre.

Dersom arbeid med nominasjon til verdensarv skal videreføres bør i alle fall kommunene Røst, Værøy, Moskenes og Flakstad ha likt syn og gjøre sammenfallende vedtak.

Konklusjon:

Det vises til mulige valg som er beskrevet i saksutredningen. Med bakgrunn i prosessen så langt, ulike signaler og vedtak i Lofotrådet fremmes saken denne

Rådmannens innstilling:

Saken legges frem uten innstilling.

26.06.2014 KOMMUNESTYRE

Det ble satt frem følgende forslag av Magnus Eilertsen på vegne av Felleslista:

1. Punkt 1 i Lofotrådets skisserte forslag vedtas slik det foreligger (Lofotrådet ber Miljøverndepartementet om at nominasjonsprosessen gjenopptas med utarbeidelse av søknadsforslag og svar på stilte spørsmål. Denne prosessen vil innebære at Miljødirektoratet styrer arbeidet sammen med lokalt sekretariat og referansegruppe i Lofoten og at berørte departementer trekkes inn ved behov. For at regjeringen skal beslutte å sende en ferdig søknad, kreves det vedtak om tilslutning fra hver enkelt kommune.)

2. Værøy kommunestyre erkjenner samtidig at deler av befolkningen i Lofoten er noe skeptisk til verdensarvstatus, fordi dette kan oppfattes som en form for vern. Det påpekes også at lokal oppslutning i forhold til å oppnå en slik status, er viktig og nærmest avgjørende dersom man skal lykkes i den videre prosessen
3. Med bakgrunn i dette, mener Værøy kommune at det kan være fornuftig å drøfte hvorvidt man kan endre det geografiske omfanget av forslaget som foreligger i dag. Det foreliggende forslag til verdensarv omfatter alt landareal i de fire kommunene lengst vest i Lofoten. I Vågan og Vestvågøy er deler av landarealet foreslått unntatt fra verdensarvstatus, og vil dermed ikke berøres av eventuelle restriksjoner knyttet til en slik status.
4. Værøy kommune tror at skepsisen i befolkningen kan reduseres betydelig dersom enkelte av landarealene i samtlige kommuner holdes utenfor verdensarvområdet: typisk tettbebygde befolkningsområder og utvalgte næringsareal.
5. Værøy kommunestyre ber Miljødirektoratet avklare i brevs form om det kan være muligheter for at enkelte arealer i kommunene Røst, Værøy, Moskenes og Flakstad kan holdes utenfor verdensarvsøknaden, uten at dette svekker grunnlaget for en eventuell søknad. Det bes om at svaret begrunnes så langt det lar seg gjøre.
6. Værøy kommune anmoder de tre øvrige kommunene i Vest – Lofoten om å diskutere et slikt alternativ (der det geografiske omfanget kan endres noe).

Forslaget ble enstemmig vedtatt

KS-038/14 Vedtak:

1. Punkt 1 i Lofotrådets skisserte forslag vedtas slik det foreligger (Lofotrådet ber Miljøverndepartementet om at nominasjonsprosessen gjenopptas med utarbeidelse av søknadsforslag og svar på stilte spørsmål. Denne prosessen vil innebære at Miljødirektoratet styrer arbeidet sammen med lokalt sekretariat og referansegruppe i Lofoten og at berørte departementer trekkes inn ved behov. For at regjeringen skal beslutte å sende en ferdig søknad, kreves det vedtak om tilslutning fra hver enkelt kommune.)
2. Værøy kommunestyre erkjenner samtidig at deler av befolkningen i Lofoten er noe skeptisk til verdensarvstatus, fordi dette kan oppfattes som en form for vern. Det påpekes også at lokal oppslutning i forhold til å oppnå en slik status, er viktig og nærmest avgjørende dersom man skal lykkes i den videre prosessen
3. Med bakgrunn i dette, mener Værøy kommune at det kan være fornuftig å drøfte hvorvidt man kan endre det geografiske omfanget av forslaget som foreligger i dag. Det foreliggende forslag til verdensarv omfatter alt landareal i de fire kommunene lengst vest i Lofoten. I Vågan og Vestvågøy er deler av landarealet foreslått unntatt fra verdensarvstatus, og vil dermed ikke berøres av eventuelle restriksjoner knyttet til en slik status.
4. Værøy kommune tror at skepsisen i befolkningen kan reduseres betydelig dersom enkelte av landarealene i samtlige kommuner holdes utenfor verdensarvområdet: typisk tettbebygde befolkningsområder og utvalgte næringsareal.
5. Værøy kommunestyre ber Miljødirektoratet avklare i brevs form om det kan være muligheter for at enkelte arealer i kommunene Røst, Værøy,

Moskenes og Flakstad kan holdes utenfor verdensarvsøknaden, uten at dette svekker grunnlaget for en eventuell søknad. Det bes om at svaret begrunnes så langt det lar seg gjøre.

6. Værøy kommune anmoder de tre øvrige kommunene i Vest – Lofoten om å diskutere et slikt alternativ (der det geografiske omfanget kan endres noe).

gangen til politisk drøfting og behandling uten forslag til innstilling.